

Lesbrief bij het lied Ya hai ye uit de gelijknamige liedbundel

Ya Hai Ye

Tekst en muziek
Groep
Thema
Lesduur basisles
Te combineren met

Benodigdheden
Benodigdheden bij
uitbreiding
van de les

Excursie

Chrystal Cochius
Middenbouw, Bovenbouw
Indianen
40 minuten
Wereldoriëntatie, Engels,
Kunstzinnige vorming (zie "extra")
Digibord,
Enkele trommels, kopie symbolen
Groot vel papier, viltstiften o.i.d.

Tentoonstelling over Indianen in de
Grote Kerk in Amsterdam, van 15
december 2012 tot 14 april 2013

Achtergrondinformatie:

In Canada en de Verenigde Staten leven meer dan 500 indianenvolken, die zo'n 300 verschillende talen spreken. In dit lied komen naast het Nederlands en Engels nog woorden van vier Indianenstammen voor.

Ya hai ye	Indiaanse vreugdekreet
Ha-he-la	"Ik zeg je" (Winnebago Indianen)
Hawa	"nog eens" (Pawnee Indianen)
Twa	"kom" (Wanabaki Indianen)
Ko-la-wi-la	"vrienden" (Winnebago en Dakota Indianen)

Zes verschillende talen in een liedje, maar om samen te zingen en te dansen hoef je niet elkaars taal te spreken. Muziek brengt mensen samen, welke taal je ook spreekt.

Introductie

Bekijk het korte filmpje waarin een jonge Indiaan in de Antelope Canyon in Noord-Amerika een verjaardagsliedje in zijn eigen taal zingt. Je hoort dat deze Indiaan ook Engels spreekt.

Ya hai ye! Wij gaan een lied zingen in verschillende indianentalen.

Aanleren van het lied

- Beluister samen het liedje "Ya hai ye" (track 20) van de Cd behorend bij de liedbundel "Ya hai ye".
- Laat de tekst op het digibord zien (figuur 1), en vraag de kinderen waarom sommige tekstonderdelen gekleurd zouden zijn (tekstherhaling).
- Laat het lied nogmaals horen en vraag de kinderen op de melodie te letten bij de gekleurde delen, wat valt ze op? (ook de melodie wordt herhaald)
- Laat het lied horen en vraag de kinderen de gekleurde delen mee te zingen.
- Loopt dit goed, kunnen de kinderen het hele lied meezingen.

- Zingen in twee groepen: de ene helft van de klas zingt de ongekleurde, de andere helft de gekleurde tekst mee.
- Laat nu alleen de steekwoorden op het digibord zien (figuur 2), de hele klas zingt het hele lied.
- Tenslotte zingt de klas het lied helemaal uit het hoofd

Zingen met begeleiding van de instrumentale versie van de cd.

- Op de cd is een korte inleiding te horen, een fluit, vervolgens een ritmisch patroon op de trommels. Als dit ritme vier keer is gespeeld begint het lied .
- Klap met de kinderen in de maat mee als deze trommels beginnen:

De eerste klap op de knieën, de 2^e, 3^e en 4^e in de handen.

- Na dit vier keer geklapt te hebben begint het liedje.
- Laat de kinderen nu meezingen met de instrumentale versie (track 40) waarbij ze weer meeklappen met de trommels, en nu het lied moeten inzetten zonder hulp van de zanger.

Uitbreiding

- Het lied kan begeleid worden door een of meer trommels en andere beschikbare slaginstrumenten:
- De maat kan op trommels gespeeld worden, waarbij telkens de eerste tel van de maat benadrukt moet worden.
- Met behulp van ondersteunende teksten (van diverse Indianenstammen, zie figuur 3) kunnen meerdere ritmes worden toegevoegd.

Werkwijze:

- Laat de kinderen eerst de tekst spreken, vervolgens meespelen op het slaginstrument, daarbij wordt een regel steeds herhaald.

- Bouw de begeleiding regel voor regel op, en stapel zo de verschillende ritmes op elkaar
- Tenslotte is er een begeleidingsgroep en een zingende groep.
- Ook de Cd (track 40) kan weer gebruikt worden als begeleiding. Let op, de trommelbegeleiding begint tegelijk met de trommels op de Cd

Extra 1

- Op de kaart van Noord-Amerika kunnen de kinderen zien welke indianenstammen er allemaal wonen (figuur 4). De kaart is ook te vinden op onderstaande website over de geschiedenis en cultuur van de Noord-Amerikaanse Indianen.
<http://www.indianen.eu/>

Extra 2

Informatie: Generaties lang gebruiken Indianen symbolen om te communiceren en zich uit te drukken.

Er zijn o.a. in Noord-Amerika nog veel symbolen gevonden die op rotswanden zijn getekend. Deze tekeningen brengen een boodschap over en vertellen, net zoals bijvoorbeeld bij graffiti, "ik was hier", zoals bijvoorbeeld de beroemde rotstekeningen in de Amerikaanse staat Utah (figuur 5).

- Bekijk met de kinderen de afbeelding van rotstekeningen die zo'n 2000 jaar geleden gemaakt zijn. Wat herkennen ze in de tekeningetjes? (voetafdrukken, herten, man te paard met pijl en boog die op een hert schiet, handafdrukken, hagedis, enz.) Deze rotstekening, gemaakt door de Fremont indianen wordt in Amerika ook wel "the newspaper" genoemd. Er wordt verteld over de jacht, over de dieren die ze hebben gezien, je ziet ook religieuze symbolen, cirkels, waarvan de betekenis nog niet is achterhaald.
- Symbolen hebben altijd een rol gespeeld in het leven van indianen, je komt ze nog steeds tegen op kleding, vazen, manden, sieraden, muziekinstrumenten enz. (zie figuur 6)

- Bekijk met de kinderen nu het overzicht van (enkele) symbolen, en vertaal de betekenissen met elkaar. (figuur 7)
 - Maak voor ieder kind een kopie van dit overzicht .
 - Laat de kinderen alleen of in een klein groepje een verhaaltje maken met behulp van deze symbolen.
 - Deze worden op een groot papier getekend, daarna voor iedereen zichtbaar opgehangen en met elkaar bekeken.
- Bekijk tenslotte samen de illustratie op pagina 50, hoe kan je zien dat deze illustratie bij het liedjes past?

Figuur 1

Ya hai ye, ya hai ye, dance away, dance away

Hai he-la ha-wa, hai he-la ha-wa

Dansen kan ik ook als ik geen woord versta

Hai he-la ha-wa, hai he-la ha-wa

Dansen kan ik ook als ik geen woord versta

Ya hai ye, ya hai ye, dance away, dance away

Twa ko-la wi-la, twa ko-la wi-la

He-le da-gen dan-sen, wie doet mij dat na

Twa ko-la wi-la, twa ko-la wi-la

He-le da-gen dan-sen wie doet mij dat na

Figuur 2

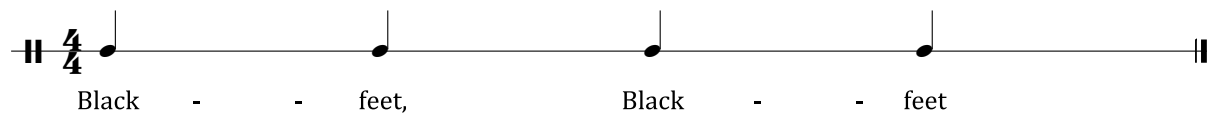
Ya hai ye

Hai-he-la ha-wa

Twa ko-la wi-la

Figuur 3

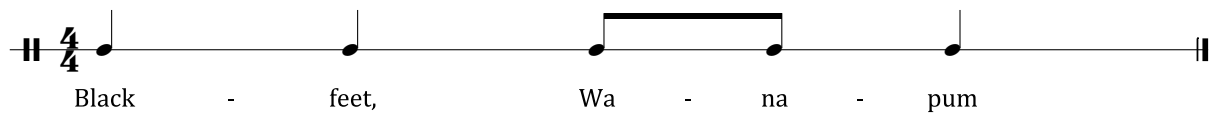
1

Black - - feet, Black - - feet

Musical notation for line 1: A 4/4 time signature is shown. The melody consists of four quarter notes on a single pitch line, with lyrics 'Black - - feet, Black - - feet' underneath.

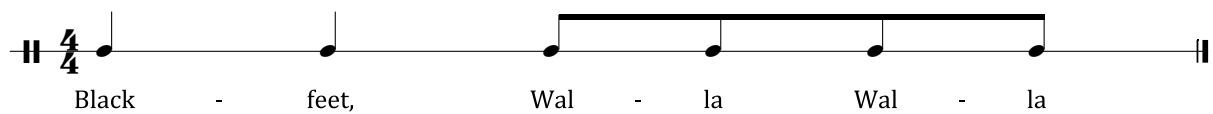
2

Black - - feet, Wa - na - pum

Musical notation for line 2: A 4/4 time signature is shown. The melody consists of four quarter notes on a single pitch line. The first two are 'Black - - feet,' and the last two are 'Wa - na - pum'. A thick horizontal line is drawn above the notes for 'na' and 'pum'.

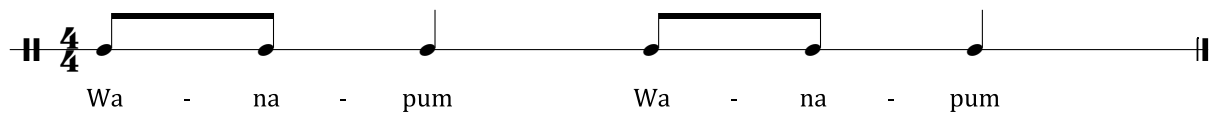
3

Black - - feet, Wal - la Wal - la

Musical notation for line 3: A 4/4 time signature is shown. The melody consists of four quarter notes on a single pitch line. The first two are 'Black - - feet,' and the last two are 'Wal - la Wal - la'. A thick horizontal line is drawn above the notes for 'la' and 'la'.

4

Wa - na - pum Wa - na - pum

Musical notation for line 4: A 4/4 time signature is shown. The melody consists of four quarter notes on a single pitch line. The first two are 'Wa - na - pum' and the last two are 'Wa - na - pum'. Thick horizontal lines are drawn above the notes for 'na - pum' in both pairs.

figuur 5

figuur 7

Maak met behulp van deze symbolen zelf een verhaaltje.

